

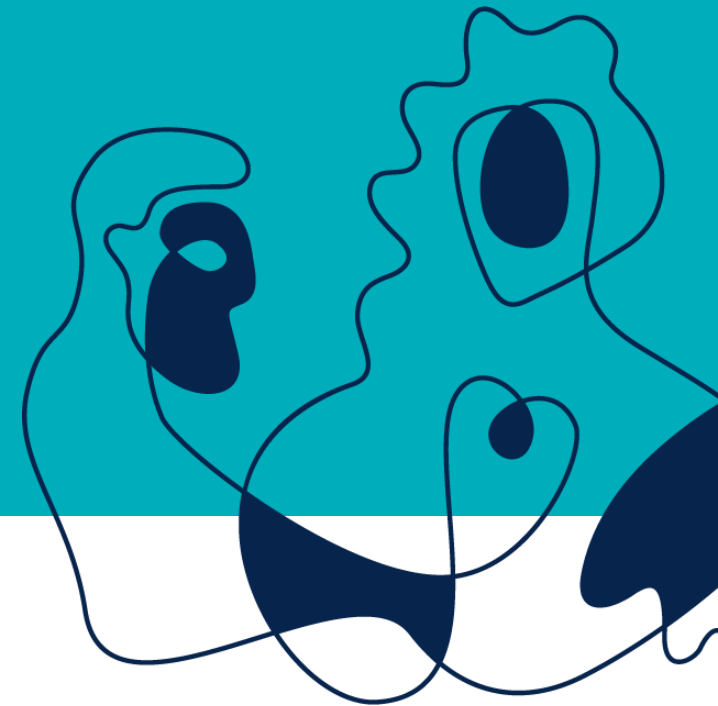
Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator) - Prop. 100 L (2020–2021)

Endringene trer i kraft 1. august 2022

Kjell-Olaf Richardsen, seniorrådgiver, barnehage- og utdanningsavdelingen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

17.03.2021

FALLE MELLOM
HAN HADDE FALT MELLOM
SÅ MANGE STOLER
AT DET ETTERHVERT FØLTES
MER NATURLIG
Å BARE SETTE SEG
RETT NED PÅ GULVET
MED EN GANG

ROBERT TJOMLID

Stortinget har enstemmig vedtatt endringer i flere veldferdstjenestelover som blant annet omfatter harmonisering og styrking av reglene om samarbeid og individuell plan, innføring av en samordningsplikt for kommunen ved ytelse av velferdstjenester, innføring av en rett til barnekoordinator, samt utvidelse av helse- og omsorgstjenestens ordning med lovpålagte samarbeidsavtaler.

Lovendringene i et bærekraftsperspektiv

Lovendringene bidrar til å oppfylle bærekraftsmål

- nr. 3 om god helse og livskvalitet
«Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder»
- nr. 4 om god utdanning
«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle»
- nr. 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst
«Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle»

Bak forslagene ligger...

Fafo

Inger Lise Skog Hansen,
Ragnhild Steen Jensen and
Helle Cathrine Hansen

Mind the gap!
Nordic 0–24 collaboration on
improved services to vulnerable
children and young people
Final report from the
process evaluation

Fafo-report
2020:21

<https://0-24-samarbeidet.no/avslutningsrapport/>

Departementene

Strategi

Mestre hele livet
Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017–2022)

[Mestre hele livet - regjeringen.no](https://regjeringen.no)

NOU Norges offentlige utredninger 2016: 17

På lik linje
Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter
for personer med utviklingshemming

[NOU 2016: 17 - regjeringen.no](https://regjeringen.no)

Barne- og
likestillingsdepartementet

Strategi

Et samfunn for alle
Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse
for perioden 2020–2030

[Strategi for mennesker med funksjonsnedsettelse – Et samfunn for alle - regjeringen.no](https://regjeringen.no)

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Meld. St. 6
(2019–2020)
Melding til Stortinget

Tett på – tidlig innsats og inkluderende
felleskap i barnehage, skole og SFO

[Meld. St. 6 \(2019–2020\) - regjeringen.no](https://regjeringen.no)

Prop. 121 S

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Opptrappingsplan for barn og unges
psykiske helse (2019–2024)

[Prop. 121 S \(2018–2019\) -
regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Prop. 12 S

(2016–2017)

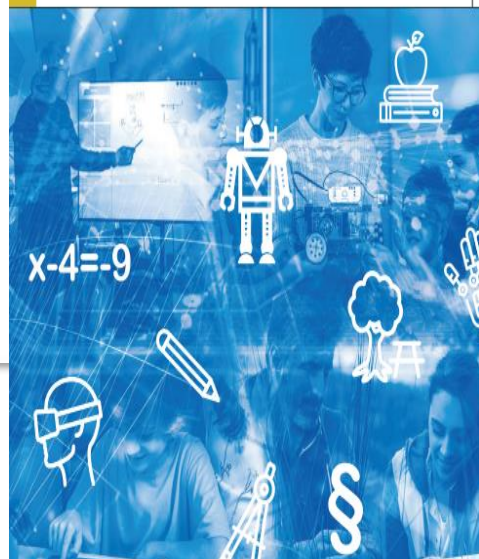
Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Opptrappingsplan mot vold og overgrep
(2017–2021)

[Prop. 12 S \(2016–2017\) -
regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

NOU Norges offentlige utredninger 2019: 23

Ny opplæringslov

[NOU 2019: 23 -
regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

NOU Norges offentlige utredninger 2019: 3

Nye sjanser – bedre læring

Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp

[NOU 2019: 3 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

NOU Norges offentlige utredninger 2018: 18

Trygge rammer for fosterhjem

[NOU 2018: 18 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Disse utredningene viser blant annet...

- Ikke samarbeider godt nok.
- Utfordringer i hverdagen.
- Forskjeller i tjenester og omfang basert på hvilken kommune de bor i.
- Manglende koordinering, lite innflytelse over egen hverdag og et tjenestetilbud som ikke henger sammen.
- Informasjonen om tjenester og hjelpesystemet er mangelfull, tilfeldig og personavhengig, og at de selv må finne, utløse og koordinere hjelpen som gis.
- Ulike aktører som tilbyr hjelp, må jobbe bedre sammen.

Disse utredningene viser blant annet...

- De ulike velferdstjenestene i mange saker ikke samarbeider godt nok.
- Mange familier med barn med behov for et sammensatt tjenestetilbud har utfordringer i hverdagen.
- Foreldrene opplever forskjeller i tjenester og omfang basert på hvilken kommune de bor i. I tillegg til å ha store omsorgsoppgaver, opplever mange manglende koordinering, lite innflytelse over egen hverdag og et tjenestetilbud som ikke henger sammen.
- Mange foreldre opplever at informasjonen om tjenester og hjelpesystemet er mangelfull, tilfeldig og personavhengig, og at de selv må finne, utløse og koordinere hjelpen som gis.
- Barn, unge og deres foresatte formidler et tydelig ønske om at ulike aktører som tilbyr hjelp, må jobbe bedre sammen.

NOU Norges offentlige utredninger 2017: 12

Svikt og svik

Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

Mangel på samarbeid

«Mangel på samarbeid er en utfordring - viktig og nødvendig informasjon ikke kommer frem til dem som trenger den, og at barn ikke får den hjelpen de har behov for i tide, eller ikke i det hele tatt.»

Viktig å kjenne til...

- Avdekking var ikke et resultat av det offentliges innsats
- Samtale med barn mangler eller har for dårlig kvalitet
- Manglende forståelse for årsaker til symptomer, atferdsuttrykk og bekymringstegn
- Foreldres sårbarhet ble ikke fanget opp, eller ble undervurdert
- Melde og- avvergeplikt ble ikke overholdt
- Mangelfullt undersøkelsesgrunnlag for vurderinger og beslutninger
- For lang saksbehandlingstid i tjenestene
- Manglende kollega- og lederstøtte
- Dårlig dokumentasjon, journalføring og evaluering
- Svikt i samarbeidet mellom tjenester
- Relasjonen til den voksne ble prioritert
- Svikt i oppfølgingen av personer mistenkt eller dømt for vold og seksuelle overgrep
- Svakheter ved tilsynsmyndighetenes arbeid

Barnet må være utgangspunktet!

- Manglende fokus på barnets behov i analyser, vurderinger og beslutninger
- Undersøkelser og tiltak er ikke tilpasset problemene i familien og viktig bekymring glipper
- Hjelpetiltakene er ikke omfattende nok - tverrfaglig innsats er nødvendig
- Akuttsaker – inngripen nødvendig, men vurderingene av hvordan den akutte situasjonen kan løses mindre inngripende for barnet mangler i for mange saker

Om samarbeid på tvers...

...kan dreie seg om samarbeid mellom velferdstjenester på tvers av sektorer, samarbeid mellom velferdstjenester på ulike nivåer i samme sektor

eller

samarbeid mellom velferdstjenester på samme nivå i samme sektor, som for eksempel skole og skolefritidsordning.

Endringene innebærer bl.a.

- å utvide ordningen med lovpålagte samarbeidsavtaler mellom de kommunale helse- og omsorgstjenestene og spesialisthelsetjenesten, slik at den omfatter barn og unge med sammensatte vansker og lidelser, og som mottar tjenester fra begge forvaltningsnivåene.
- at kommunen skal ha en tydelig plikt til å avklare hvilken velferdstjeneste som skal samordne tjenestetilbudet der barn og unge mottar tjenester fra flere, og der samarbeid er nødvendig for å yte helhetlige og samordnede tjenester. I praksis vil dette være i tilfeller der det er uklarhet eller uenighet om hvilken velferdstjeneste som skal ivareta samordningen.
- at det i pasient- og brukerrettighetsloven innføres en rett til barnekoordinator for familier med barn eller som venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester. Det er den kommunale helse- og omsorgstjenesten som skal oppfylle denne rettigheten.

Videre...

- å harmonisere reglene om plikt til å tilby individuell plan i helse- og omsorgstjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven, psykisk helsevernloven, sosialtjenesteloven, Nav-loven og barnevernloven, slik at vilkårene blir mest mulig like på tvers av sektorene.
- å endre barnevernloven slik at individuell plan lovfestes som en rettighet som kan påklages.
- å harmonisere de andre velferdstjenestenes plikt til å medvirke i arbeidet med individuell plan
 - å innføre en slik medvirkningsplikt for velferdstjenester som ikke har en slik medvirkningsplikt i dag; barnehager, skolefritidsordning, psykologisk-pedagogisk tjeneste (PP-tjenesten), krisesentertilbudet og introduksjonsprogrammet i kommunene etter integreringsloven.

...overordnet mål

...at alle barn og unge blir sett og får den hjelpen de trenger når de trenger den.

Det vil til enhver tid være barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud som følge av for eksempel:

- psykiske eller fysiske helseutfordringer
- vanskelige hjemmeforhold eller andre psykososiale utfordringer
- medfødte utfordringer, andre vil få vansker underveis
- særlig vanskelig livssituasjon som følge av fattigdom, krigsopplevelser eller uavklart bosituasjon

...virkemiddel for bedret samarbeid

- Harmonisere og styrke velferdstjenestenes plikt til å samarbeide med andre velferdstjenester; tjenester til det enkelte barn eller ungdom, og utover oppfølgingen av konkrete barn eller ungdommer.
- Kommunen skal ha en tydelig plikt til å avklare hvilken velferdstjeneste som skal samordne tjenestetilbudet.

...velferdstjenester

...felles betegnelse på instansene som gir tjenester eller gjennomfører tiltak etter de lovene som forslagene handler om;

- Barnehageloven
- **Opplæringsloven**
- Friskoleloven
- **Helse- og omsorgstjenesteloven**
- Spesialisthelsetjenesteloven
- **Sosialtjenesteloven**
- NAV-loven
- **Barnevernloven**
- Krisesenterloven
- Familievernkontorloven
- Introduksjonsloven

Opplæringsloven

§ 4A-14. Samarbeid og samordning, skal lyde

Kommunen og fylkeskommunen skal samarbeide med andre tenesteytarar dersom samarbeid er nødvendig for å gi deltakaren eit heilskapleg og samordna tenestetilbod. Dersom deltakaren har individuell plan etter anna lov og forskrift, skal kommunen eller fylkeskommunen delta i samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i den individuelle plane. [...]

Kommunen og fylkeskommunen skal, i tillegg til å følgje opp einsskilte deltakarar, samarbeide med andre tenesteytarar slik at kommunen og fylkeskommunen og dei andre tenesteytarane kan vareta sine oppgåver etter lov og forskrift.

[...]

Helse- og omsorgstjenesteloven

§ 3-4. *Kommunens plikt til samarbeid og samordning*, skal lyde

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal samarbeide med andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi pasienten eller brukeren et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

[...]

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal, i tillegg til å følge opp enkelte pasienter eller brukere, samarbeide med andre tjenesteytere slik at de kommunale helse- og omsorgstjenestene og andre tjenesteytere kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift.

Barnevernloven

§ 3-2. Samarbeid og samordning, skal lyde

Barneverntjenesten skal samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kommunen skal samordne tjenestetilbudet etter første ledd. Ved behov skal kommunen bestemme hvilken kommunal instans som skal ivareta samordningen. [...]

Barneverntjenesten skal, i tillegg til å følge opp enkelte barn, samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere slik at barneverntjenesten og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift. [...]

§ 3-2 a. Rett til individuell plan, skal lyde

Barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester har rett til å få utarbeidet en individuell plan. Barneverntjenesten skal samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tjenestetilbud for barnet.

Sosialtjenesteloven

§ 13. *Samarbeid med andre offentlige organer og tjenesteytere og samordning,* skal lyde

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til at sosiale hensyn blir ivaretatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd.

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide med andre sektorer, forvaltningsnivåer og tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi en person oppfølging og et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, og når dette kan bidra til å løse oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen er pålagt etter denne loven.

Videre om sosialtjenesteloven § 13

Bli det påvist mangler ved de tjenester som andre deler av forvaltningen skal yte til personer med et særlig hjelpebehov, skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen om nødvendig ta opp saken med rette vedkommende. Er det uklarhet eller uenighet om hvor ansvaret ligger, skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen søke å klargjøre forholdet.

[...]

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal, i tillegg til å følge opp enkelte personer, samarbeide med andre sektorer, forvaltningsnivåer og tjenesteytere, slik at kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift. Som ledd i disse oppgavene skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen gi uttalelser og råd og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomheten og i de samarbeidsorganene som blir opprettet.

Om barnekoordinator (Pasient- og brukerrettighetsloven)

§ 7-2 a. Barnekoordinator, skal lyde

*For familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester, **skal** kommunen oppnevne en barnekoordinator dersom foreldrene eller den som samtykker på vegne av barnet, ønsker dette.*

Videre...

Videre om § 7-2-a. Barnekoordinator

Barnekoordinatoren skal sørge for

- a) koordinering av det samlede tjenestetilbudet,
- b) å ha oversikt over og bidra aktivt til å ivareta kommunens ansvar for nødvendig oppfølging og tilrettelegging for familien og barnet i form av tilbud om eller ytelse av helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester,
- c) at familien og barnet får nødvendig informasjon og helhetlig veiledning om helse- og omsorgstjenestetilbudet,
- d) at familien og barnet får nødvendig informasjon og helhetlig veiledning om andre velferdstjenester og relevante pasient- og brukerorganisasjoner, at familien og barnet gis veiledning i deres kontakt med disse, og at det formidles kontakt eller henvisning videre til slike tjenester eller organisasjoner og
- e) fremdrift i arbeidet med individuell plan.

Om samordningsansvar og samarbeid med barnekoordinator

[...]

«Kommunen skal samordne tenestetilbodet etter første ledd. Ved behov skal kommunen bestemme kva for ein kommunal tenesteytar som skal vareta samordninga. Dersom det er oppnemnt barnekoordinator etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a, skal koordinatoren sørge for samordning av tenestetilbodet.»

[...]

Kort om taushetsbestemmelser og samtykke

Statsforvalteren i Oslo og Viken

17.03.2021

- Det er behov for mer samarbeid mellom de ulike tjenestene. Dette innebærer også at tjenestenes behov for å behandle personopplysninger vil kunne øke.
- Lovendringene vil legge til rette for økt behandling av personopplysninger, men dette er nødvendig for å nå målet om bedre velferdstjenester for barn og unge.

Fra departementenes vurderinger

Reglene om taushetsplikt endres ikke. Det vil fortsatt bare være opplysningsplikten til barneverntjenesten som går foran lovbestemt taushetsplikt, og denne gjelder bare i de tilfellene vilkårene for opplysningsplikt i særlovgivningen er oppfylt.

- Det er gjennomført en utredning om temaet taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett innenfor det offentlige. Utredningen har dannet grunnlag for en veileder om hvordan regelverket om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett skal forstås og praktiseres på tvers av ulike sektorer. *)
- Veiledningen tar utgangspunkt i forvaltningsloven og sektorregelverket, blant annet for skolene, barnehagene, helse- og omsorgstjenesten, barnevernet, arbeids- og velferdsforvaltningen, politiet, kriminalomsorgen og utlendingsmyndighetene.

*) Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt. En veileder

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2f0aa4fc39004edba35b8027fe80be16/veileder-om-taushetsplikt-opplysningsrett-og-opplysningsplikt.pdf>

Taushetsplikt og behandling av personopplysninger

- Alle som utfører tjenester eller arbeid innenfor velferdstjenestene som omfattes av proposisjonen, har en **forvaltningsmessig taushetsplikt** om opplysninger som gjelder noens «personlige forhold»
- NAV-loven, sosialtjenesteloven m. fl. fastsetter en noe strengere taushetsplikt enn de alminnelige reglene i forvaltningsloven. Etter disse lovene gjelder taushetsplikten også opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted. - **taushetsplikten omfatter alle opplysninger som kan knyttes til bestemte personer.**
- **Samtykke er et sentralt grunnlag for å formidle opplysninger mellom velferdstjenester som yter tjenester til barn og unge.**
- **Selv om det ikke foreligger et samtykke, kan opplysninger gis til andre forvaltningsorganer når dette er nødvendig for å fremme avgiverorganets oppgaver, dersom ikke annet er fastlagt i særlov.**
- **Regelverket om taushetsplikt, opplysningsplikt og adgang til å formidle opplysninger setter skranker for i hvilke tilfeller opplysninger kan formidles og deles mellom velferdstjenestene. Dette gjelder både ved samarbeid på tvers av tjenesteområder eller nivåer i egen sektor og ved samarbeid på tvers av sektorene.**

Eksempel:

En NAV-ansatt er bekymret for en ungdom som ikke har møtt på et tiltak. NAV er i gang med oppstart av et tiltak for ungdommen og det forutsettes fysisk oppmøte. NAV kontakter oppsøkende tjenester for å få bistand til å motivere ungdommen til å møte til timeavtale, og opplyser da om at ungdommen har et tilbud fra NAV.

På et møte mellom forebyggende politi, SaLTo-koordinator og barnevernet forteller politiet om et bestemt miljø de er bekymret for og lurer på om NN har sak i barnevernet. Barnevernet kan bare svare på dette dersom det å opplyse politiet og SaLTo-koordinator om en eventuell sak er nødvendig for barnevernets arbeid med saken.

Barnevernet oppdager at en far mishandler barna sine. Det å anmelde faren til politiet fremmer barneverntjenestens oppgaver og er ikke brudd på taushetsplikten dersom det anses nødvendig for eksempel for å hindre at mishandlingen fortsetter.

Av og til vil det være nødvendig å gi noen taushetsbelagte opplysninger for å kunne få opplysninger tilbake. Hvis det er nødvendig å få opplysninger tilbake, så er det adgang til å gi nok opplysninger til at man kan få den informasjonen man trenger.

Eksempel:

En videregående skole er bekymret for en elev som har veldig høyt fravær, og kontakter ungdomsskolen, utekontakten og fritidsklubben for å forsøke å finne ut hva som er årsaken til fraværet og hvordan de kan hjelpe eleven. Rektor må i kontakten opplyse om hvilken elev det gjelder og hva bekymringen gjelder for å kunne få nødvendig informasjon tilbake.

Jo videre formål man har, jo flere opplysninger kan man gi til andre. Skolen er et eksempel på en virksomhet som har et vidt formål, og som dermed kan dele opplysninger med flere andre forvaltningsorganer. Skolens lovpålagte oppgaver er i hovedsak undervisning, men opplæringsloven inneholder også andre forpliktelser, blant annet plikter knyttet til elevenes skolemiljø. Dette kan gi grunnlag for formidling av opplysninger til andre forvaltningsorganer, som eksempelvis skolehelsetjenesten, dersom det etter en konkret vurdering er nødvendig.

SaLTo - sammen lager vi et trygt Oslo

[Veileder for god informasjonelløst: "Utenfor boksen - innenfor lovverket" \(PDF 1MB\)](#)

Om samtykke fra den som har krav på taushet

- Et samtykke må være «gyldig og informert». Det vil si at samtykket må være frivillig, og at den som avgir samtykket, må ha oversikt over konsekvensene av det.
- Et samtykke fra den berettigede til å dele taushetsbelagte personopplysninger, må også oppfylle kravene til samtykke i personvernforordningen (GDPR);

«Etter forordningens artikkel 4 nr. 11 er et samtykke enhver frivillig, spesifikk, informert og utvetydig viljesytring fra den registrerte der vedkommende ved erklæring eller tydelig bekreftelse gir sitt samtykke til behandling av personopplysninger som gjelder vedkommende. Ved vurderingen av om et samtykke er frivillig, må det ses hen til forskjeller i styrkeforholdet mellom den registrerte og den behandlingsansvarlige.»

- Utgangspunktet er at det er den som er myndig og ikke har mistet sin rettslige handleevne, som kan gi gyldig samtykke.
- For barn under 18 år vil det imidlertid kreves samtykke fra både vergen og barnet selv hvis barnet er gammelt nok til å kunne forstå hva saken gjelder.
- Reglene om samtykke varierer fra område til område; Innen helseretten er hovedregelen at et barn kan samtykke til at taushetsbelagt informasjon gis videre når det er fylt 16 år (helsepersonelloven § 22 tredje ledd og helseforskningsloven § 17).

Når taushetsbelagt informasjon kan deles (Samtykke)

Mange saker krever samarbeid mellom organer, eller at forskjellige forvaltningsorganer bygger på samme informasjon. Derfor kan informasjon deles i mange tilfeller.

I praksis kan det ofte være klokt å innhente samtykke, særlig hvis man er i tvil om man er nær grensen for hva slags informasjon man kan dele etter forvaltningslovens regler.

Veileder: Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn - ungdom - familier
4.3 Utformingen av samtykket
https://www.ks.no/contentassets/1f2fe6ac74ca4a4e949a52e1b0382e0e/2822_074004taushetsplikt--veileder-a4.pdf

Et samtykke kan være muntlig eller skriftlig. Begge deler er juridisk bindende. Samtykket bør likevel være skriftlig på grunn av dokumentasjonshensyn. Med tanke på senere konflikter, vil det være en fordel at samtykket er skriftlig. Muntlig samtykke er praktisk når det haster å få samtykket, f.eks. ved behov for raske tiltak etter akutte episoder, eller det gjelder spørsmål av mindre viktighet. Det bør imidlertid alltid dokumenteres i journal av tjenesteyter at det er gitt samtykke.

I forbindelse med et gitt samtykke kan det etter omstendighetene oppstå tolkningsproblemer. Det kan gjelde i forhold til hvem det kan brukes, hva slags opplysninger det omfatter, hvor lenge det varer, om det på noen måter er begrenset mv. Slike spørsmål bør være avklart, og i praksis vil rettslige instanser neppe være tilbøyelige til å tolke uklare samtykker utvidende, men heller innsnevrende.

Det kan være aktuelt for de enkelte tjenesteyterne å lage standard samtykkeskjema knyttet til innhenting og eller formidling av informasjon som inneholder - informasjon om bakgrunnen for at samtykke blir innhentet - hva slags informasjon det er aktuelt å innhente eller gi fra seg - hvem opplysninger kan innhentes fra eller gis til. Når det gjelder det siste punktet, kan det rent praktisk være aktuelt å lage et skjema hvor det krysses av.

Et blankoskjema i barnevernet hvor det f.eks. bare sies at "Jeg gir barnevernet tillatelse til å innhente opplysninger om mitt barn", eventuelt med avkrysning av hvem opplysninger kan innhentes fra, vil ikke tilfredsstillende kravet til at tjenestemottaker har gitt informert samtykke. Da må tjenesteyter formidle mer informasjon skriftlig eller muntlig, jf. ovenfor om de mange sidene ved det informerte samtykket.

Hvis samtykket innhentes muntlig, noe som helst ikke bør skje, må tjenesteyter dokumentere hva som er gitt av opplysninger til tjenestemottaker.

- I noen tilfeller vil forvaltningen ha en maktposisjon overfor borgeren. Det er viktig at forvaltningen forvisser seg om at borgeren forstår at han eller hun har rett til å nekte å samtykke, og hvilke konsekvenser samtykket har.
- Et samtykke kan trekkes, men tilbaketrekkingen virker bare fremover.
 - Hvis forvaltningen allerede har gitt opplysninger videre på grunnlag av samtykke, må det mottakende organet fortsatt kunne bruke de opplysningene det har fått.
 - Tilbaketrekkingen av samtykket hindrer derimot at personer med taushetsplikt **fortsette** å gi opplysninger på grunnlag av samtykket (hvis det ikke finnes andre grunnlag for å dele informasjonen).
- Når noen ber om innsyn etter offentleglova i opplysninger som er taushetsbelagt, kan den som begjærer innsyn, be om at spørsmålet om samtykke til unntak fra taushetsplikt legges fram for den som har krav på taushet (offentleglova § 13 tredje ledd).
 - Om den som blir spurt, ikke svarer, regnes det som at vedkommende ikke samtykker.

Anbefalt lesning...

Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt. En veileder

Justis- og beredskapsdepartementet
Februar 2021

Utarbeidet av professor, ph.d. Morten Holmboe, på oppdrag fra og i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet

1

Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt. En veileder

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2f0aa4fc39004edba35b8027fe80be16/veileder-om-taushetsplikt-opplysningsrett-og-opplysningsplikt.pdf>

Taushetsplikt i arbeid med barn, ungdom og familier

https://www.ks.no/contentassets/1f2fe6ac74ca4a4e949a52e1b0382e0e/282_2_074004taushetsplikt---veileder-a4.pdf

SalTo - sammen lager vi et trygt Oslo

[Veileder for god informasjonsutveksling: "Utenfor boksen - innenfor lovverket" \(PDF 1MB\)](#)

There comes a point where
we need to stop just pulling
people out of the river.

We need to go upstream and
find out why they're falling in.

Desmond Tutu
thehappygivers.com

Barnevernsreformen 2022

**Kommunene overtar
et større ansvar**

Hva er bakgrunnen for barnevernsreformen?

- > Flere barn skal få rett hjelp til rett tid
- > Tilbudet til barn og familier skal i større grad tilpasses lokale forhold
- > Rettsikkerheten for barna skal bedres

Barnevernsreformen – en oppvekstreform

Vi kan bare nå målene i reformen gjennom endringer i hele oppvekstsektoren i kommunene

Reformen involverer hele oppvekstfeltet

”

Barn har behov for hjelp og gode tjenester – de bryr seg ikke om hvilken sektor som leverer!

Mari Trommald, direktør i Bufdir

Grunnpilarer i reformen

- > Forebygging og tidlig innsats
- > Helhetlig tjenestetilbud
- > Samarbeid på tvers av sektorer
- > Kommunal styring
- > Samarbeid på tvers av kommuner

Hva betyr reformen for familiene, barna og kommunen?

- > Økt mulighet for tidlig innsats og forebyggende arbeid
- > Bedre tilpasset hjelp
- > Bedre rettsikkerhet for barna og familiene
- > Mer effektiv bruk av økonomiske midler og ansatte

Viktige forutsetninger for å lykkes med reformen:

- > God ledelse og styring i kommunene
 - [bruk kommunemonitor](#) og [nettbasert veileder i tilstandsrapportering](#)
- > Samarbeid på tvers i kommunen, mellom kommuner og med Bufetat
- > Bruk mulighetene i [kompetansesatsingen](#)

”

Tidlig og samordnet innsats er
bra for barna og familiene, og
lønnsomt for samfunnet

Barnevernloven § 3-1 Kommunens og barnevernstjenestens forebyggende virksomhet

«Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier.

Kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid etter første ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.

[...]»

Kilde: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3

Kom i gang med planen nå...

- *Planen skal inngå i ed ordinære prosessene etter plan- og bygningsloven*
- *Kartlegge lokale forhold*
- *Hva har/gjør kommunen allerede av forebyggende arbeid?*
- *Trengs det noe mer – kompetanse, tiltak/samarbeid ut over kommunegrensen?*
- *Barnevernstjenestens årlige tilstandsrapport til kommunestyret*
- *Barn og unge som aktør i dette planarbeidet*

Om rett til medvirkning

- Velferdstjenestene skal involvere barnet når de utformer tjenestetilbudet og gir tjenestene.
- Alle barn har rett til å få tilstrekkelig informasjon, bli hørt og si sin mening i saker som angår dem.
- Barnets med- og selvbestemmelsesrett er regulert i barneloven §§ 31-33, og følger også av barnekonvensjonen artikkel 12 og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) artikkel 7.
- Mange av lovene som gjelder velferdstjenestene, inneholder regler om barns rett til å bli hørt.

Barnekonvensjonen – et godt utgangspunkt for samordning, samarbeid og tverrfaglighet

Artikkel 3

Når voksne skal bestemme noe som har med barn å gjøre, så skal de tenke på hva som er best for barnet.

Artikkel 6

Barnets liv er viktig. Barnet skal få ha de beste mulighetene til å vokse opp og få et fint liv. Er det ting i hverdagen til barnet som er vanskelig, har barnet rett til å få hjelp slik at livet kan bli bra igjen.

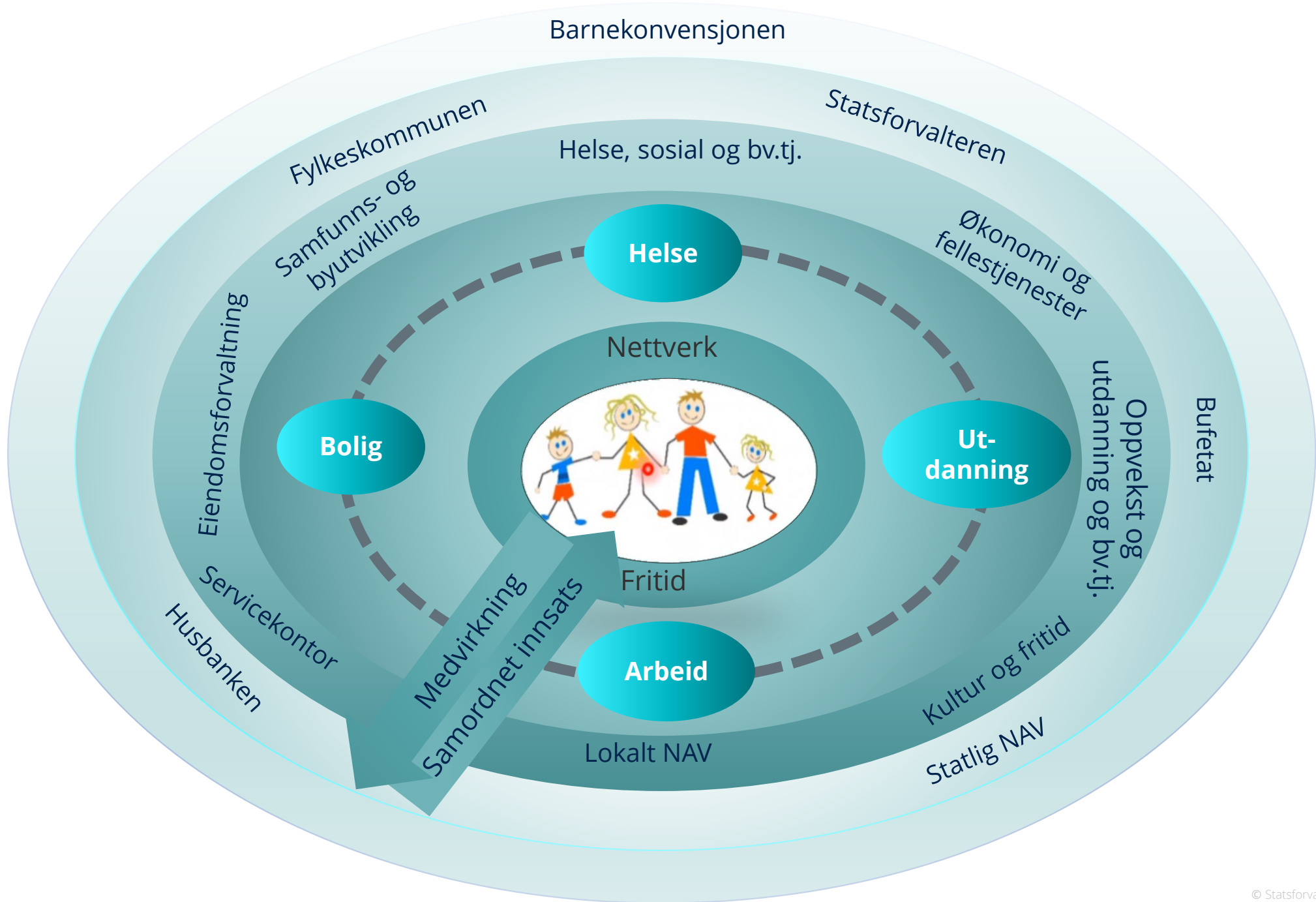
Artikkel 12

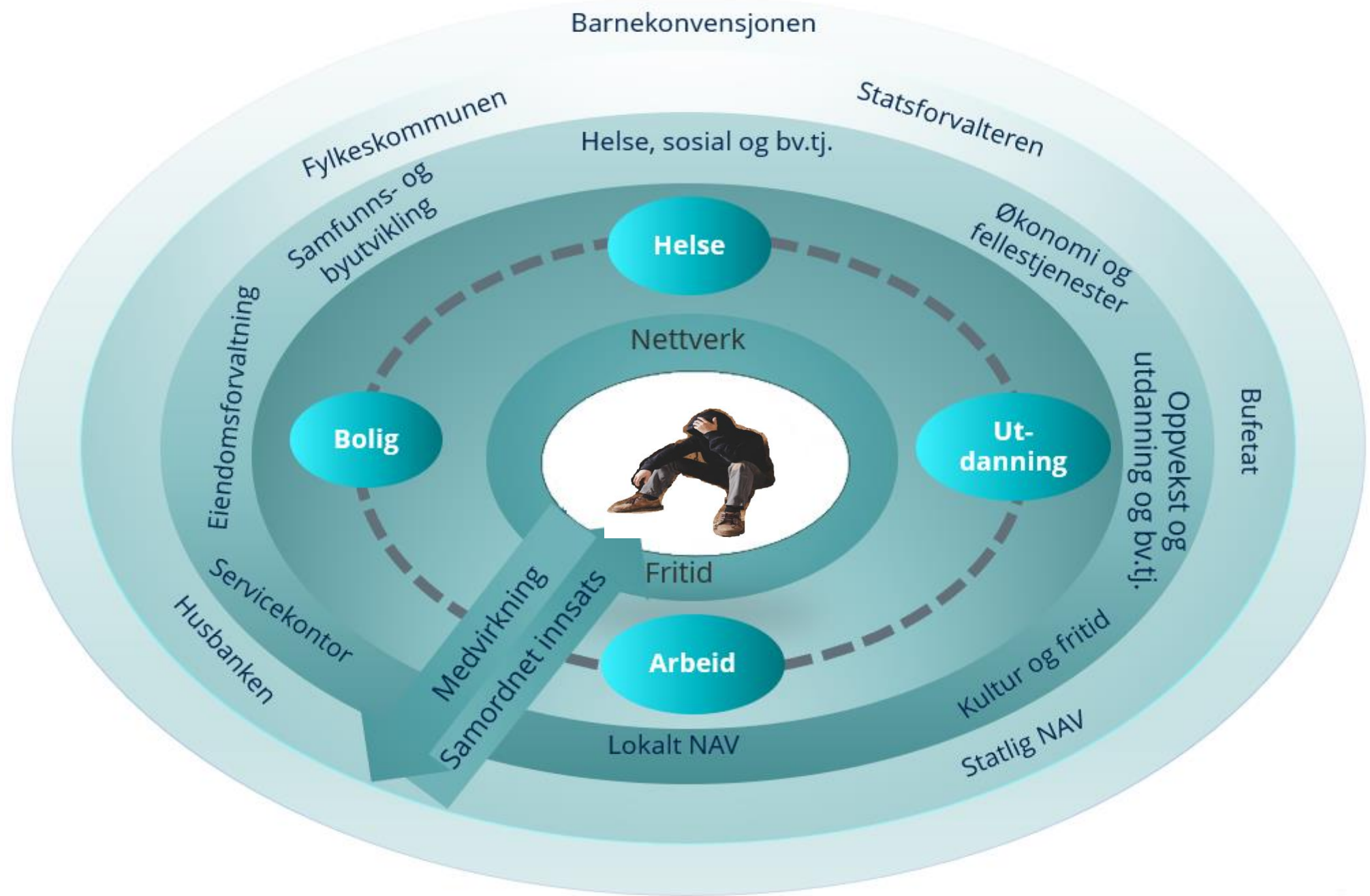
Alle barn i Noreg skal få si meininga si, og de skal bli lyttet til. Det kan være på skolen med lærere og andre elever, eller det kan vere hjemme med foreldre og andre søsken. Det kan også vere på fritiden og på de aktivitetene barnet driver med der.

Hvorfor legge FNs barnekonvensjonen til grunn for samordning, samarbeid og tverrfaglighet

- Det opplagte; FNs barnekonvensjon **gjelder som norsk lov** og alle som arbeider på feltet velferdstjenester som involverer barn og unge, jf. Regionale aktører på velferdsområdene og kommunene har en selvstendig plikt til å respektere og garantere konvensjonens rettigheter.
- Barnekonvensjonen fokuserer på barns rettigheter med en **bred tilnærming**.
 - Mange av rettighetene i konvensjonen fremkommer allerede av intern norsk rett, men da ofte i lover som behandler spesielle områder eller situasjoner som barn er i. Dette gjør at de som arbeider med spesielle felt forholder seg til «sitt» lovverk.
- Barnekonvensjonen er i samordningssammenheng spesiell i og med at den **har et mer overordnet preg og gir et bredt etisk og verdimeisig rammeverk** i arbeidet med barn.
 - Kan benyttes som inngangsport til å arbeide tverretatlig og tverrfaglig for å styrke rettighetene og bedre situasjonen for barna og familiene deres i kommunen. Den gir de som arbeider med barn og familier en felles forankring og et felles overordnet regelverk.
 - Konvensjonen er **et unikt utgangspunkt for tverrfaglig og tverretatlig arbeid for alle barn og hele barnet**.
 - Åpner for å tenke stort og tenke smått; kommunene kan bruke konvensjonen til å **arbeide for barn som gruppe og for det individuelle barnet**.

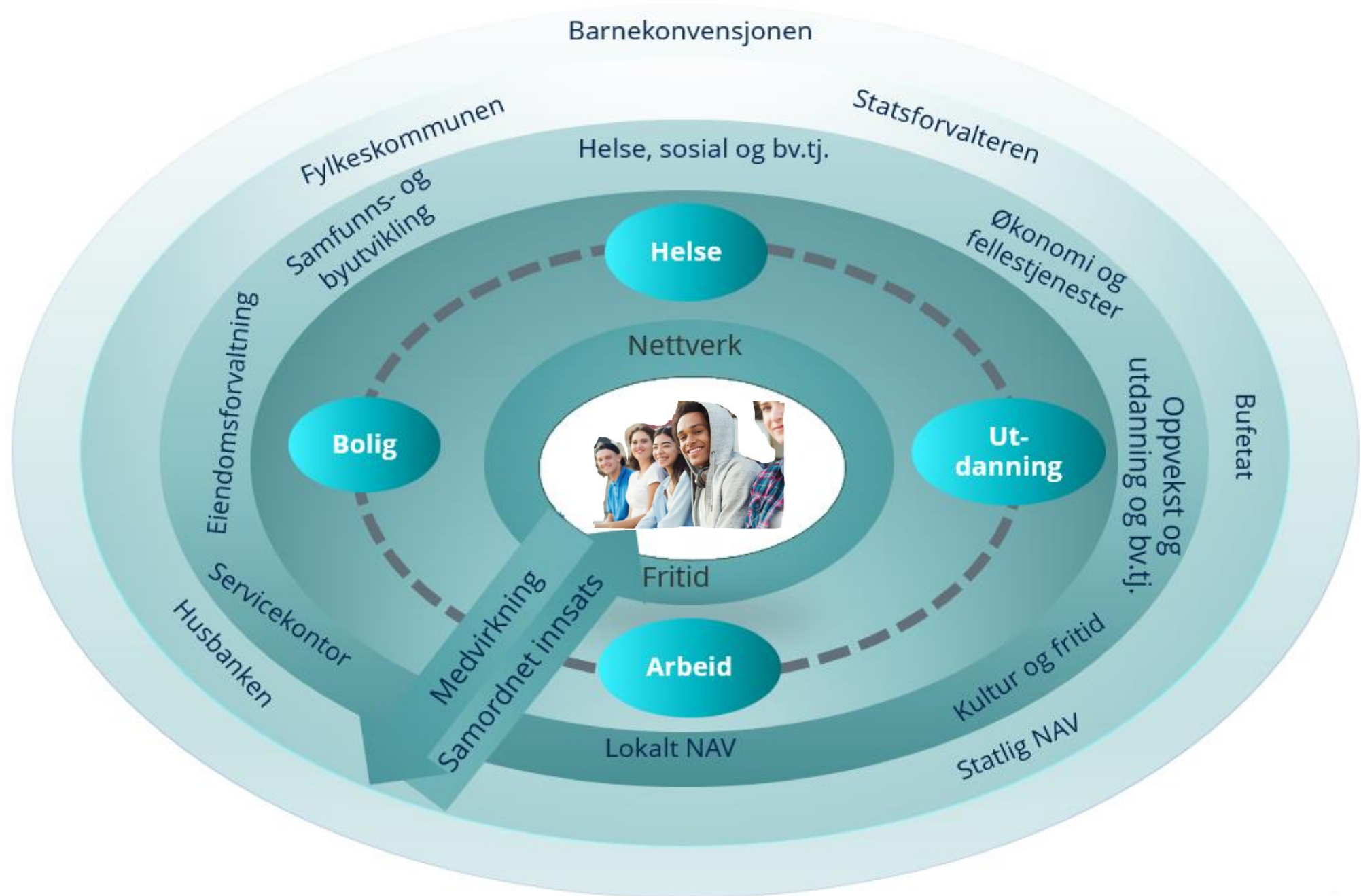

«De må havne på en lang benk – ikke mellom flere stoler»

Ansatt, Mulighetshuset i Oslo

*Lykke til videre med arbeidet!
Takk for oppmerksomheten!*

Litteratur/nettsteder:

Committee on the Rights of the Child. (2018). Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Norway, Committee on the Rights of the Child, CRC/C/NOR/CO/5-6.

<https://www.barneombudet.no/for-barn-og-unge/barnekonvensjonen>

<https://www.regjeringen.no/no/sub/fns-barekraftsmal/id2590133/>

<https://www.regjeringen.no/no/sub/fns-barekraftsmal/id2590133/>

<https://www.ssb.no/sdg>

Generell kommentar nr. 15 (2013) om barnets rett til å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandarden (art. 24) Vedtatt av komitéen på sitt 62. møte (14. januar til 1. februar 2013). Pkt. 2 - Innledning

Komiteen for barnets rettigheter, Generell kommentar nr. 12 (2009) Barnets rett til å bli hørt

https://tidliginnsats.forebygging.no/globalassets/2019_kjentmannhefte1.pdf

<https://arkiv.unicef.no/barnekonvensjonen>

Kipperberg, E., Köhler-Olsen, J. og Pedersen, E.. Barnekonvensjonen i praksis. Fra barns behov til barns rettigheter. Fagbokforlaget. Oslo 2019

Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt. En veileder: [veileder-om-taushetsplikt-opplysningsrett-og-opplysningsplikt.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Utenfor boksen – innenfor lovverket Veileder for god informasjonsflyt: [Veileder for god informasjonsflyt.pdf \(oslo.kommune.no\)](#)

Veileder: Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn - ungdom – familier: [2822_074004taushetsplikt---veileder-a4.pdf \(ks.no\)](#)

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)

Nettside statsforvalteren.no/ov